

Kaukasus

De regio van het Kaukasus-gebergte maakte in het verleden deel uit van de toenmalige Sovjet-Unie. Na het uiteenvallen daarvan werden Georgië, Armenië en Azerbeidzjan onafhankelijke staten. Andere deelrepublieken maken sindsdien deel uit van de Russische Federatie, waaronder Tsjetsjenië. De Kaukasus heeft een zeer gewelddadige geschiedenis. Er wonen vele volken die onderling problemen hebben. Bovendien zitten ze al honderden jaren klem tussen de regionale grootmachten Rusland, Turkije en Iran.

Sinds de ineenstorting van de Sovjet-Unie is het gebied er economisch hard op achteruit gegaan. De situatie is ook verslechterd door de onderlinge oorlogen. Verder heeft de 'maffia' een grote greep op het economisch stelsel gekregen. Veel mensen verlaten de regio, waardoor het inwonertal afneemt.

Landen, volkeren, talen en culturen

Tsjetsjenië telt ruim 1 miljoen inwoners. Er is vanouds een soort clanstructuur, waarbij elke clan van oorsprong een eigen grondgebied heeft met een eigen rechtspraak. De clans hebben nog steeds een grote mate van onderlinge onafhankelijkheid.

In **Georgië** wonen zo'n 5 miljoen mensen. Een grote meerderheid van de mensen spreekt Georgisch. Verder zijn er verschillende minderheidstalen.

Tot aan de tweede wereldoorlog was Georgië een typische landbouwstaat. Stalin bracht er grootschalige industrialisatie, waardoor veel mensen naar de steden trokken.

Georgië heeft een rijk cultuurhistorisch verleden. Vanaf de 17^e eeuw nam men veel invloeden over uit o.a. Europa. Pogingen tot 'Russianisering' in de Sovjetperiode riepen fel verzet op.

Armenië telt 3 miljoen inwoners. Veruit de meeste mensen spreken (Oost-)Armeens. Een hele kleine minderheid spreekt Koerdisch of Russisch. Armenië is een van de oudste naties ter wereld. Het was een koninkrijk dat zich in de eerste eeuw voor Christus uitstreckte van de Kaspische Zee tot aan zuidoost Turkije en Israël. Het land kent ook een zeer oude cultuurgeschiedenis, met name in de bouw- en schilderkunst. Verder is muziek belangrijk, zowel de traditionele als moderne stijlen.

Azerbeidzjan is met 8 miljoen inwoners het grootste land in de Kaukasus. De meerderheid spreekt Azeri dat nauw verwant is aan het Turks. Russisch wordt veel als tweede taal gesproken. Azerbeidzjani houden veel van de eigen traditionele dansen.

kaart van de Kaukasus:
bron: Wikipedia / © Jeroencommons

Conflicten

De **Tsjetsjenen** werden vanaf de 19^e eeuw door Rusland en de Sovjet-Unie zwaar onderdrukt. Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie brak een onafhankelijkheidsstrijd los die leidde tot een grote stroom van Tsjetsjeense vluchtelingen.

In **Georgië** hebben de regio's Ossetië en Abchazië zich begin jaren '90 onafhankelijk verklaard, hetgeen leidde tot een burgeroorlog. Verder maken milities en maffia maken voor een groot deel de dienst uit. Hierdoor is er al jarenlang een uitstroom van vluchtelingen.

Armenië en Azerbeidzjan hebben geregeld conflicten over de regio Nagorno Karabach, een Armeense enclave in Azerbeidzjan. Momenteel heeft Armenië het grootste deel van de regio in handen, alsmede het gebied tussen Nagorno Karabach en Armenië zelf. Het is er momenteel redelijk rustig, maar Armeniërs die dienst weigeren vanwege de bezetting van Nagorno Karabach wacht zware straffen. Verder is er in beide landen slechts beperkte vrijheid van meningsuiting en er zijn berichten van machtsmisbruik tegen de burgers en journalisten.

Godsdienst

De Kaukasus ligt in het grensgebied van Islam en Christendom.

In **Tsjetsjenië** overheerst een gematigde vorm van de Islam. Verder zijn er Orthodoxe christenen en grote groep niet-gelovigen. Er is vanouds religieuze tolerantie, maar na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie zoekt men naar een eigen identiteit, wat een verminderde tolerantie tot gevolg heeft. Vooral onder jongeren zie je een radicalisering van de Islam.

Georgië heeft een zeer oude christelijke traditie. Naast de grote Georgisch-orthodoxe Kerk zijn er diverse kleine christelijke minderheden, zoals Rooms-katholieken, Russisch-orthodoxen, andere vormen van katholieke en orthodoxe kerken en protestanten. Er is ook een vrij grote groep moslims (geschat op 10 procent) onder enkele minderheidsgroepen.

Armenië was ooit het eerste land dat het christelijk geloof als staatsreligie oarmde. Zo'n 80 procent van de bevolking is Armeens-apostolisch orthodox, terwijl een hele kleine minderheid Russisch-orthodox, Armeens-katholiek of protestants is. Verder is zo'n 3% moslim en 18% seculier.

Azerbeidzjan is een seculier moslimland met religieuze tolerantie. Ook de Joodse minderheid wordt geaccepteerd. Van de moslims is 2/3 sji'itisch en 1/3 soennitisch. Zo'n 17% van de bevolking is seculier en een kleine minderheid (zo'n 3%) christenen: vooral Russisch- en Georgische orthodox; 0,01% is protestants. Praktische alle christenen behoren tot een buitenlandse minderheid.

In Nederland

Uit de Kaukasus komen vooral grote groepen Armeniërs, Georgiërs en Tsjetsjenen naar Nederland. Ook uit Azerbeidzjan kwamen in het verleden veel vluchtelingen, maar dat is de laatste jaren afgenomen. Uit de andere landen van de Kaukasus zijn het veel kleinere aantallen. Nederlandse christenen hebben met name veel contact met Armenen, van wie velen tot een levend geloof zijn gekomen. Ze vormen nu Armeense evangelische kerken die vaak evenwichtig zijn, maar soms ook zogenaamd 'oud-pinkster' met heel veel nadruk op uiterlijkheden en tongentaal. Daarnaast is er een Armeense Apostolische kerk in Almelo.